

важнѣшихъ реформационныхъ движеніяхъ въ Западной церкви въ течение восьмн столѣтій) Od Karla Velikoga do reformacije. Istoričko istraživanje o važnijim reformacionim pokretima u Zapadnoj crkvi tijekom osmoga stoljeća. Arsenjev je svećenički magister teologije. Moskva 1909. str. 222.

Čitavu ovu historičku radnju podijelio je pisac na trinaest glava. U prvih šest govori o pokušajima reformacije za Karla Velikoga; o Klaudiu Turinskom i Agobardu Lionskom i o njihovom reformatorskom djelovanju; o Ivanu Skotu Erigeni kao reformatoru na polju bogoslovije i filozofije; o euharističnom sporu u devetom i jedanaestom stoljeću; o sporu predestinacije; o istoričkim razlozima postanka i razvitka sektarskih pokreta u početku XI. vijeka u Italiji, Francuskoj i u Njemačkoj.

Zadnjih sedam glava govori o Katarima, Albigenzima i Valdencima s obzirom na njihovo učenje i njihov religiozni kult, unutrašnju organizaciju njihovih općina i nastavak njihove hereze; o racionalističnom smjeru u skolastičnoj filozofiji, a osobito o Petru Abelardu i o njegovoj nauci; dalje o Arnoldu od Brescie. Na koncu govori pisac o arapskoj filozofiji, i njenom uplivu na skolastičnu filozofiju. — Kako se vidi biran sadržaj, koji zaslužuje svaku pažnju sa strane katoličkih bogoslova. Možda ćemo se u narednim brojevima „Smotre“ malo opširnije pozabaviti s pojedinim članicima.

Dr. Šimrak.

G. Rauschen: Grundriss der Patrologie mit besonderer Be-

rücksichtigung der Dogmengeschichte. Herder, Freiburg und Wien, 1910. 3. izd. str. XII+265, cijena K 3, vez. K 3'60.

Ova knjižica, koja je prvi puta izašla god. 1903. svratila je na sebe brzo pozornost učenoga svijeta. Zaista osjećala se potreba ovake kratke patrologije i povjesti dogma. Najbolji je dokaz za to, što je to djelce brzo bilo prevedeno na četiri jezika (poljski, talij., franc. i španjol.) i što je u kratko vrijeme doživjelo tri izdanja.

U uvodu R. definira patrologiju i povjest dogmi i navagja njihovu literaturu. Samo se djelo raspada u tri dijela i to 1. u prednicejsku literaturu; 2. na patrističku literaturu, dok je bila u svom cvatu (325—461); 3. na padanje i konac patrist. literature.

Ovo djelce imade svojih lijepih prednosti. Pisac nam u toj knjizi kratko i zbijeno pruža znanstvene rezultate na polju patristike i povijesti dogmi. I ako se ne možemo uvijek s njim složiti, kao n. pr. kad kaže (str. 142—143), da se sv. Ivan Zlatousti ne navagja pravom kao svjedok za tajnu isповijed u tadanjoj grč. crkvi, to ipak nipošto ne umanjujemo vrijednost djela. Zatim se R. služi i napominje najnoviju literaturu i to gotovo svu, a to je od velike koristi. Nadodao je poglavlje o starozavjetnim apokrifima. A što osobito valja napomenuti, to su odsjeci označeni zvijezdicom, u kojima su izloženi, sa stanovišta povjesti dogmi, nauke pojedinih crkv. otaca. Kod sastavljanja tih poglavlja držao se je R. toga, da bude sasma objektivan i bez svake apologetičke tendence.

E. L.